Stockholms universitet

Rektor

BESLUT

2026-10-22

Dnr SU FV-2369-26

Handläggare:
Rikard Skårfors
FD, Utbildningsledare
Rektors kansli,
Ledningssekretariatet

Yttrande över promemorian Genomförande av det reviderade direktivet om föroreningar orsakade av fartyg

Stockholms universitet har anmodats av Regeringskansliet (Landsbygds- och infrastrukturdepartementet) att inkomma med synpunkter på promemorian *Genomförande av det reviderade direktivet om föroreningar orsakade av fartyg*. Universitetet har följande att anföra.

I promemorian föreslås att den vattenföroreningsavgift som idag tas ut av fartyg som släpper ut olja utvidgas till att omfatta även andra skadliga flytande ämnen än olja samt utsläpp av andra skadliga ämnen i förpackad form, toalettavfall, fast avfall och utsläpp från avgasreningssystem. Vattenföroreningsavgiften ska enligt förslaget bestämmas till mellan ett och 99 prisbasbelopp. Regleringen omfattar i princip alla typer av fartyg, det vill säga såväl fartyg som används yrkesmässigt som fritidsbåtar.

Det framgår emellertid inte av utredningen hur den föreslagna utvidgningen av möjligheterna att ålägga fartygsägare vattenföroreningsavgift kommer att slå mot ägare av fritidsbåtar. Enligt den föreslagna regleringen synes ett mindre utsläpp av toalettavfall från en fritidsbåt kunna beläggas med en avgift uppgående till lägst ett prisbasbelopp, det vill säga 59 200 kronor (se 8 kap. 3 a §). Visserligen finns möjlighet att sätta ned eller efterge avgiften, men detta gäller endast om denna framstår som uppenbart oskälig (se 8 kap. 4 §). Med tanke på att utsläppsansvaret är i princip strikt framstår den föreslagna ordningen i förhållande till fritidsbåtägare därmed som oproportionerligt sträng med tanke på lagöverträdelsens karaktär. Det sagda gäller särskilt som antalet tömningsstationer för fritidsbåtar är begränsat samtidigt som de få som finns inte sällan är ur funktion. Beträffande fritidsbåtlivet i Stockholmsregionen gäller också att Skärgårdsstiftelsen minskat antalet utplacerade latriner på olika öar i skärgården.

Överlag synes förslaget vara skrivet mot bakgrund av förhållandena inom yrkessjöfarten medan följderna för fritidsbåtlivet inte har beaktats i utredningen. Fritidsbåtsorganisationerna synes inte ha konsulterats under utredningsarbetet. Stockholms universitet delar därför inte utredarens slutsats att förslaget skulle ha begränsade effekter för enskilda. För en enskild

fritidsbåtägare som åläggs betala en vattenföroreningsavgift kan förslaget få mycket stora privatekonomiska konsekvenser, särskilt i förhållande till betydelsen av lagöverträdelsen. Det finns därför anledning att ytterligare överväga konsekvenserna av förslaget beträffande fritidsbåtlivet.

Detta beslut är fattat av rektor, professor Hans Adolfsson, i närvaro av prorektor, professor Jane Reichel, och universitetsdirektör Åsa Borin. Studeranderepresentanter har informerats och haft tillfälle att yttra sig. Övrig närvarande och föredragande i ärendet har varit Rikard Skårfors, Ledningssekretariatet (protokollförare). Ärendet har beretts av Juridiska fakultetsnämnden.